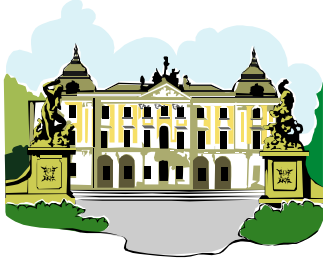
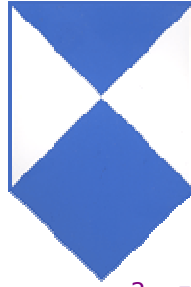

Czym są dobra kultury?

Jednym z najbardziej znaczących czynników narodotwórczych jest kultura. Ogromne znaczenie dla integracji narodowej posiadają dobra kultury. W rozumieniu konwencji haskiej dobra kultury to przede wszystkim: dobra ruchome lub nieruchome, które mają wielką wagę dla dziedzictwa kulturalnego narodu, np. zabytki architektury, sztuki lub historii, stanowiska archeologiczne, zespoły budowlane mające znaczenie historyczne lub artystyczne, dzieła sztuki, rękopisy, książki i inne przedmioty o znaczeniu artystycznym, historycznym lub archeologicznym, a także zbiory naukowe i poważne zbiory książek, archiwaliów lub reprodukcji wyżej wymienionych dóbr kultury; gmachy, których zasadniczym przeznaczeniem jest przechowywanie lub wystawianie dóbr kulturalnych ruchomych, np. muzea, wielkie biblioteki, składnice archiwalne, jak również schrony mające na celu przechowywanie na wypadek wojny dóbr kulturalnych ruchomych; ośrodki obejmujące znaczną liczbę dóbr kultury, zwane „ośrodkami zabytkowymi”. Podstawą prawną w zakresie międzynarodowej ochrony dóbr kultury jest konwencja O ochronie dóbr Kultury w razie konfliktu zbrojnego podpisana 14 maja w Hadze.

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej, działań mających na celu:

1. zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
2. zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
3. udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
4. przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
5. kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
6. uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega w szczególności na zapewnieniu warunków:

- naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Policja: 997
Straż Pożarna: 998
Pogotowie Ratunkowe: 999
Telefon Ratunkowy: 112
Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego: (55) 279 37 70
(55) 646 50 35

Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

- zabytki nieruchome (stanowiące nieruchomość jej część lub zespół nieruchomości);
- zabytki ruchome (rzeczy ruchome, ich części lub zespoły);
- zabytki archeologiczne (są zabytkami nieruchomymi stanowiącymi powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałość egzystencji działalności człowieka);
- ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Rodzaje zagrożeń dóbr kultury:

- kradzieże i włamania;
- pożary;
- powódzie, ulewę lub zalania z innych przyczyn;
- wichury, huragany;
- katastrofy budowlane, awarie techniczne, chemiczne;
- demonstracje i rozruchy uliczne;
- akty terrorystyczne;
- konflikty zbrojne.

Jakie obiekty są najbardziej zagrożone?

obiekty sakralne, świeckie, muzea, galeria, skanseny, biblioteki, archiwa, a także mieszkania i domy osób prywatnych wraz z dziełami sztuki.

„(...) zniszczenie dobra kultury należącego do jakiegokolwiek człowieka jest równoznaczne z uszczerbkiem dokonany w dziedzictwie kulturalnym całej ludzkości, bowiem każdy człowiek wnosi wkład do kultury naszego świata”

Konwencja Haska

FORMY OCHRONY ZABYTEKÓW:

- **Wpis do rejestru zabytków województwa pomorskiego** – obiekty podlegające ścisłej ochronie konserwatorskiej, w których bez pozwolenia Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nie wolno prowadzić żadnych prac.
- **Obszary wpisane do rejestru zabytków**, obejmujące głównie układy urbanistyczne starówek miejskich – wszystkie prace w takich strefach wymagają pozwolenia konserwatora zabytków, niezależnie od tego, czy podlegają obowiązkowi uzyskania pozwolenia na budowę, zgłoszenia robót budowlanych, lub też niepodlegające temu obowiązkowi, a mające wpływ na wygląd zabytkowych układów.
- **Ewidencja zabytków** – ustalone zapisami miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin – wykaz budynków posiadających wartości zabytkowe, dla których obowiązuje uzyskanie warunków konserwatorskich i uzgadnianie wszelkich działań inwestycyjnych z powiatowym konserwatorem zabytków.
- **Strefy ochrony konserwatorskiej** – ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin obszary zabudowy posiadające wartości zabytkowe, dla których obowiązuje nakaz uzgadniania i opiniowania działań inwestycyjnych z powiatowym konserwatorem zabytków.

Pozostałe formy ochrony zabytków to:

- **uznanie za pomnik historii;**
- **utworzenie parku kulturowego**

Dziedzictwo jest wyznacznikiem naszej tożsamości, a jego ochrona jest naszym konstytucyjnym obowiązkiem.

Zabytki, dzieła sztuki, tradycja i dorobek kulturalny stanowią ważną część polskiego, europejskiego i światowego dziedzictwa. Stanowią o naszych korzeniach i naszej tożsamości. Dają nam odpowiedź na pytanie kim jesteśmy, kształtują naszą świadomość oraz pozwalają funkcjonować w przestrzeni fizycznej, społecznej i myślowej. Bez tożsamości trudno mówić o współpracy na rzecz przyszłości. Fundamentem tożsamości jest dziedzictwo kulturowe.

Dynamiczny rozwój ekonomiczny, kulturalny i społeczny, jakiego w ostatnich latach doświadcza Polska, otwiera możliwość modernizacji kraju po okresie zastoju i zniszczeń czasów PRL-u. Pozytywnym zjawiskom towarzyszą jednak destrukcyjne działania, przez co zachowane przez wieki przestrzenie zmieniają swój wygląd: likwiduje się parki i ogrody, burzy lub przebudowuje historyczne budynki, niszczy się detal architektoniczny, drewnianą ozdobną stolarkę zastępuje się oknami plastikowymi, metalowe detale, kute kraty, klamki i zamki oddaje się na złom, elementy rzemieślniczego rękodzieła zastępowane są przez przedmioty produkowane przemysłowo, niszczy się stanowiska archeologiczne, unifikuje się fragmenty miast przez co tracą swoją odmienność etc.

Obecnie, obok ugruntowanych w tradycji form ochrony i opieki nad zabytkami, jak działania konserwatorskie przy zagrożonych obiektach zabytkowych, tworzeniu kolekcji muzealnych, czy dokumentowaniu i popularyzacji szeroko pojętych działań związanych z dziedzictwem, daje się zauważyć również działania, związane z dążeniem społeczności lokalnych do odbudowy tożsamości kulturowej. Dziedzictwo coraz częściej traktowane jest jako ważny czynnik rozwoju lokalnego, sposób na przyciągnięcie turystów, tworzenie nowych miejsc pracy oraz kreowanie pozytywnego wizerunku danego regionu. Dziedzictwo kultury materialnej i niematerialnej regionów jest jednym z istotniejszych elementów aktywności lokalnej, pozwalającym na odrodzenie i rozwój małych ojczyzn.

Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków

Wydział Komunikacji, Bezpieczeństwa Obywateli i Zarządzania Kryzysowego Starostwo Powiatowe w Kwidzynie

Kwidzyn 2011

www.powiatkwidzynski.pl
www.kryzys@powiatkwidzynski.pl